

SERMO LX.

De Lapsu Petri.

Eruiitur ex Cod. Cass. DXXXIV, fol. 199, cum nomine beati Augustini, cui recte tribuendus est. Locus ejus inter Editos post præcedentem.

SYNOPSIS.

I. Petri præsumptio. II. Casu de propria infirmitate eruditur.

I. AUDISTIS apostoli Petri, Domino interrogante, confessionem, cujus audieratis, ancilla terrente, negationem. Dicitum enim erat præsumenti: « Negabis me (a); » dictum est diligenti: « Amas me (b)? » ut enim titubaret apostolus Petrus, præsumpsit de viribus animi sui. Jamvero olim reprehenderat Psalmus: « Qui confidunt in virtute » sua (c). » Factus ergo erat Petrus tanquam ille de quo cantatur in Psalmo: « Ego dixi in mea abundantia: Non » movebor in æternum (d). » In abundantia sua dixerat Christo: « Tecum sum usque ad mortem (e); » in abundantia sua dixerat: « Non movebor in æternum¹. » Dominus tamen tanquam medicus et artifex, quid infirmo ageretur melius noverat, quam ipse infirmus. Faciunt hoc medici in valetudinibus corporum, quod Dominus potest etiam in valetudinibus animarum. Nam quid tibi videtur

(a) Matth. xxvi, 75. — (b) Joan. xxiii, 17. — (c) Psal. xlviii, 7. — (d) Id. xxix, 7. — (e) Luc. xxii, 33.

¹ Vide Serm. cclxxxiv, n. 6, et Libr. de Corrupt. et Grat. n. 24.

erogare, ut expectet æger audire a medico, quid in illo agatur¹. Ipse enim dolores, quos patitur, potest nosse; utrum autem periculosi sint, et quas causas habeant, utrum possit, an non possit evadere, medicus venas inspicit, et quid in ægro agatur ipse ægroto renuntiat. Quando ergo Dominus beato Petro: « Ter me negabis (a), » dicebat, venam cordis ejus tangebatur². Ecce factum³ est, quod prædixit medicus, et falsum inventum est, quod præsumpsit ægrotus.

II. Ibi enim in eodem Psalmo sequitur Spiritus et dicit. Cum dixisset: « In abundantia mea non movebor in » æternum, » quasi præsumens de viribus animi sui, continuo subjecit: « Domine, in voluntate tua præstisti decori meo virtutem; avertisti autem faciem tuam, » et factus sum conturbatus (b). » Quid dixit? Quod habebam, abs te habebam, et a me esse credebam: « Avertisti autem faciem tuam; » tulisti quod dedisti, et « Factus sum conturbatus; » inveni quis eram⁴, quia tu recesseras. Dominus ergo Petrum, ut salubriter humilem faceret, ad tempus deseruit⁵. Quando illum respexit, tunc flevit, sic enim habes in Evangelio, postquam negavit: impletum est quod prædixerat Dominus. Quid scriptum est? « Respexit eum Dominus; et recordatus est Petrus (c). » Si non respexisset, totum Petrus oblitus fuisset. « Respexit eum Dominus, et recordatus est Petrus, quia dixerat ei Jesus: Antequam gallus cantet, » ter me negabis; et egressus foras, flevit amare (d). » Opus erat ergo Petro ad abluendum negationis peccatum

(a) Matth. xxvi, 75. — (b) Psal. xxix, 8. — (c) Luc. xxii, 61. — (d) Ibid. 62.

¹ Vide Serm. cclxxxv, n. 3. — ² Vide Enarrat. in Psal. cxxxviii, n. 21.

— ³ Cod. male factus est. — ⁴ Id. qui erant. — ⁵ Vide Serm. cxlvii, n. 3, et cclxxxv, n. 3. Deseruit, non gratiam prorsus negando, sed tribuendo minorem.

baptismum lacrymarum. Sed unde hoc habere potuisset, nisi ei hoc ipsum Dominus dedisset?

SERMO LXI.

In Solemnitate sanctorum Machabæorum I.

Hic Sermo, qui eruitur e Cod. Cass. XII, fol. 239, jam stampatus est inter opera S. Leonis tom. I, fol. 244, editionis Cacciari Rom. 1753. Sed sancto Augustino, cujus nomen præfert in Cod. Cassinensi, jure et merito restituendus est. Unde illum correctum et emendatum lectori benevolo representamus. Locus ejus post Serm. CCCII, cum numero in solemnitate sanctorum Machabæorum III.

SYNOPSIS.

I. Martyres Machabæi exemplum sunt omni sexui et ætati. II. Machabæorum mater in filiorum educatione laudanda. III. De martyrio primi fratris. IV. De aliorum quinque fratrum martyrio. V. Martyrium junioris fratrum præ cæteris extollitur.

I. **AUDITA** a vobis hodie, Dilectissimi, Machabæorum fratrum gloriosissima passione¹, rectissime, ut puto², apud Apostolicum hoc quod hodie lectum est a nobis, dicitur: « Hæc autem, Fratres, ad nostram correctionem scripta sunt, in quos finis³ sæculorum devenit (a). » Et vere omnia quæ in divinis paginis scripta sunt, ad eruditio-

(a) 1 Cor. X, 2.

¹ Cod. Male *auditam... passionem.* — ² In Cod. male deest *puto.* —

³ Edit. *fines... devenerunt.*

nem nostram scripta sunt ac salutem, ut exempla aliorum nostri profectus sint; et dum magnorum virorum illustria facta legimus, ipsi fidei incitamenta capiamus. Et ideo lecto nobis hodie et beatæ fraternitatis, et beatæ matris triumpho, uterque Ecclesiæ populus¹ de sexu suo sumat exemplum; id est, ut et viri imitentur eximiam fratrum devotionem, et foeminae piæ matris affectum, sicque et doceant filios quæ² docent, et sic obediant qui docentur. Discant ergo omnes, qui amant filios sic amare.

II. Beata Martyrum mater ab incunabulis filios suos bene instituens, et sancta docens, dum minora docuit, sublimiora concedit; ac sic et matre bene instituyente, et filiis bene obediendo³ obsecundantibus, sanctam fraternitatem, quam fides docuit, obedientia consecravit. Beata mater, cui super humana possibilitate⁴ provehere sobolem suam datum est⁵! quæ dum docet filios suos religionem⁶, duxit ad cælum. Unde, licet ad ædificationem Ecclesiæ jam ista sufficient, dicendum mihi tamen breviter etiam de singulorum passionibus puto; maxime quia in his⁷ non laus tantum, et admiratio, sed et doctrina Ecclesiæ atque ædificatio continetur.

III. Videamus ergo quæ fuerit primi fratris vox in persecutione, vel passione⁸: « Quid quæris? inquit, ut » audistis, juvenis ad tyrannum, quid vis discere a no- » bis? Parati sumus mori, magis quam patrias leges præ- » varicari (a). Parati ergo, inquit, sumus mori, » unus loquebatur, et pro omnibus respondebat. Intelligamus

(a) 2 Mach. VII, 2.

¹ Vide Serm. cccI, n. 6. — ² Edit. male *quos.* — ³ Vox *obediendo* deest in Edit. — ⁴ Edit. *supra humanam possibilitatem.* — ⁵ Verba *datum est* desunt in Edit. — ⁶ Edit. *religione sua.* — ⁷ Cod. habet solum *his.* — ⁸ Edit. *vel vox in persecutione vel passio.* — ⁹ Edit. male *discere nobis.*

utique in unius anima mentes fuisse cunctorum. Accensus ergo ac furens tyrannus abscindi¹ linguam loquentis jubet. O sævissimum incredulitatis artificem! Linguam tollere jubet², ut confessionem possit³ auferre; nesciens devotionem et fidem non tam linguarum esse quam sensuum. Itaque beatissimus Martyr, etiamsi damnum sermonis pertulit, fidei tamen damna non sensit. Ore enim postea tacuit, sed mentis constantiam tenuit⁴.

IV. Sed properemus ad cæteros. Interrogatus, inquit Scriptura, secundus, ut audistis, a persecutoribus « Si » manducaret carnes porcinas, respondit: Non faciam. » Propter quod ipse⁵, inquit, sequenti loco, primi tormenta suscepit (a). » Bene cum secundo actum est æqualitate supplicii, ut quem majori fratri æquabat fides, æquaret et passio, ac sic⁶, licet secundus esset nascendi ordine, et ipse tamen primus poenarum fieret dignitate. « Post hunc, inquit Scriptura, tertius illudebatur (b). » Pulchre sermo divinus insidias dæmonis, verbo ludificationis expressit, quia semper artifex, quos non potuerit violentia vincere, quærit saltem illusionem superare. Quartus autem cum torqueretur, truncatis jam pene omnibus membris, inter damna corporis, fidei tamen⁷ damna non sentiens: « E cælo⁸, inquit, ista possideo (c). » O præclaram Martyris fidem⁹, qui quod amittebat in terra, possidere se testabatur in cælo! Merito ergo detrimentis membrorum non angebatur¹⁰, cui quasi in lucrum damnum cedebat¹¹; cum utique, quidquid temporaliter per-

(a) 2 Mach. vii, 8. — (b) Ibid. 10. — (c) Ibid. 11.

¹ Cod. *abscondi*. Unum et alterum indistincte pertinent ad purum latine loquendi modum. — ² Edit. *linguam voluit tollere*. — ³ Cod. minus bene *posset*. — ⁴ Edit. *semper tamen mente clamavit*. — ⁵ Edit. *et iste*. — ⁶ Sic deest in Edit. — ⁷ Vox *tamen* in Edit. desideratur. — ⁸ Edit. *male in cælo*. — ⁹ Edit. *O præclara Martyris fides*. — ¹⁰ Edit. et Cod. *agebatur*; corrigitur ex sensu. — ¹¹ Cod. *cedebatur*.

deret, totum¹ æternaliter possideret. Non minus quoque² quinti fratris tam vox laudanda, quam virtus, qui inter supplicia acerbissima constitutus, fidem mentis etiam conscientia prædicationis ostendit, dicens tyranno: « Potestatem inter homines habes, cum sis corruptibilis; » noli autem putare genus nostrum a Deo esse derelictum; patienter sustine, et videbis magnam potestatem illius, qualiter et te et semen tuum torquet (a). » O perfectæ fidei admirandam securitatem³, quæ persecutoribus non submittitur, quæ⁴ torquentibus comminatur! Ita beatissimus Martyr, etiam cum membris non subsisteret, animo⁵ tamen tortoribus suis fortior fuit. Inferior conditione, altior fide; minas non deposuit, cum supplicia sustineret. Ita, quantum in ipso fuit, dum cruciatur, cruciat; dum occiditur, vindicatur; ac sic, inter tormenta ipsa sublimior Martyr fide, quam tyrannus potestate, dum persecutionem patitur, ipsum iudicat persequentem. Sextus autem, cum triumphalibus poenis cælum ascenderet, in ipso admodum jam beato exitu constitutus, sic ad tyrannum ait: « Noli frustra errare: nos enim propter » nos ipsos patimur, quia peccavimus in Dominum nostrum, et digna admiratione facta sunt in nobis (b). » Non fides tantum in sanctis Martyribus est admiranda, vel virtus, sed magis admodum religiosa mentium mansuetudo, et inter excellentes triumphos, humilitas magis eminens.

V. Nunc ad illam septimi fratris laudandam omnibus, venerandamque constantiam veniamus; qui ultimo inter fratres loco passus, obtinere hoc admirabili fide potuit, ut novam faceret post tot victorum fratrum bella victo-

(a) 2 Mach. vii, 16, 17. — (b) Ibid. 18.

¹ Edit. *totum id*. — ² Edit. *non minus quoque est*. — ³ Edit. *admiranda securitas*. — ⁴ Edit. *qua* — ⁵ Edit. *anima*.

riam; nec immerito, quia cum fuerit inferior certo nascendi ordine, factus est poenae admirabilior passione; et minor aetate¹, major exemplo; quia hoc in poena passio² plus admirationis exhibuit, quo minus fortitudinis pueritia promisit; et tanto plus visus est, puto, ipse vincere³, quanto minus putatus est posse pugnare. Accessit autem ad meritorum vincentium cumulum etiam crudelissimi tyranni fallax atque insidiosa tentatio, blandimentis magis periculosa quam poenis; quia aetas puerilis ac tenerior, etiamsi possit par esse tormento, est tamen infirma consilio. Invenit enim tyrannus saevius⁴ persequendi genus, ut indulgentia⁵ plus noceret, advocans ad persuadendum filium fidelissimam ac piissimam matrem. Sciebat enim infirmissimam in tormentis esse pietatem, et quod etiam quae sustinere in se quis potest, perferre⁶ non possit mater in filio; quia infirmiores sunt animi diligentium quam membra tolerantium. Tentans ergo crudelissimus tyrannus filii animum in matris affectu⁷, id egit, ut in matre⁸ filius, et mater vinceretur in filio; callidissima utique crudelitate, qua si unum tentaret, et duos vinceret, hostis⁹ nescis cuius magis¹⁰, utrum illius quem a choro gloriosissimorum fratrum voluit¹¹ separare, an illius quam ita decipere conatus est, ut dum unius pignoris vitae consulit¹², perderet quidquid in cunctis ante meruisset¹³.

¹ Edit. *aevo*. — ² Vox *passio* deest in Edit. — ³ Edit. *potuisse vincere*. — ⁴ Cod. *saevus*, minus bene. — ⁵ Edit. *indulgendo*. — ⁶ Cod. male *perferri*. — ⁷ Edit. *affectum*. — ⁸ Edit. *ut et in matre*. — ⁹ Edit. male *hostes*. — ¹⁰ Edit. *licitem... illiusque Machabæorum gloriosissimorum...* — ¹¹ Codex male *voluisti*. — ¹² Edit. *consuleret*. — ¹³ Sermo finem habere non videtur; unde in quibusdam Codicibus quibus usus fuerat Cacciari hic astruitur finis, et quidem finis *ex* sancto Augustino depromptus, nempe ex Homilia II in Machabæis, Serm. CCCII, quod quidem militat in gratiam authenticitatis huius fragmenti.

SERMO LXII.

In Solemnitate sanctorum Machabæorum II.

Hic Sermo, qui, sicut præcedens, legitur jam stampatus in sancto Leone ex editione Cacciari Serm. LXXXVI, fol. 246, legitur etiam in nostro Cod. XII, fol. 244, cum nomine sancti Augustini, cui certe videtur tribuendus. Sancto Leoni convenire non potest, cum Romæ non celebraretur festum sanctorum Machabæorum, quod celebratum fuisse apud Hippo-nem testantur alii plures sancti Augustini de illa solemnitate sermones. Accedit ad nostri Codicis auctoritatem sententiarum et styli cum Augustiniano genere conformitas. Ponatur correctus ad nostri Codicis variantes lectiones post præcedentem, cum numero in Solemnitate sanctorum Machabæorum IV.

SYNOPSIS.

I. Post exordium laudatur mater Machabæorum, quod septem filios una die genuerit ad vitam aeternam. II. Matris Machabæorum felicitas superextollitur. III. Fortiter contemplatur mater sex priorum tormenta. IV. Antiochus juniore blanditur, et matri jubet ut suadeat filio. V. Mater, Abraham mirabilior, ultimum filium hortatur ad martyrium. VI. Junior morte traditur, et post filium mater. VII. Ergo et nobismet ipsis cuncta pro Christo perferenda.

I. Si velimus, Fratres dilectissimi, de singulis istis sanctis, ac beatissimis septem fratribus, qui die una, cum sua gloriosa matre, passi sunt, laudes dicere, nec nos duramus loquendo, nec vos toleratis audiendo. Postremo, Fra-

tres, etsi vestra in audiendo persistat aviditas, nostra tamen dicendo fatigatur infirmitas. Quis enim, Dilectissimi, sufficiat digne laudare, digne prædicare, etsi non die una natos, tamen per confessionem die¹ una coronatos? Hoc eis sancta fecit confessio, quod non potest facere humana parturitió. Hoc, inquam, fecit divina gratia, quod non potest humana natura. Non enim potest quæcumque mulier die una generare septem fratres, quomodo hæc beata et gloriosa Machabæa genuit Christo per fidem, una die, septem martyres confessores. Gaudeamus, Fratres charissimi, quia fides facit quod naturalis progenies nunquam fecit. Gaudeamus ad Dei mirabilia, lætemur ad Dei magnalia, quia quidquid² non potuit simul edere uterus carnis, simul coronavit hodie Dominus majestatis.

II. O felix Mater quæ genuit tales, hoc est, carne et charitate, mundo et Deo, sæculo et Christo, terræ et coelo! Sed quos primo cum tristitia et gemitu carne generaverat, nunc sicut Abraham tanquam holocaustum Deo in ara fidei cum lætitia singulos ad victimam offerebat. O felix Mater, quæ nullum filiorum suorum Deum negantem planxit, nullum titubantem aspexit, nullum dæmoniis sacrificantem congemit! In singulis enim et ipsa patiebatur, sed in omnibus vincentibus, pro se et pro illis magnifice lætabatur. O mulier bona, quæ facta est arbor bona! Sic enim Dominus dixit³: « Arbor bona bonos » fructus facit (a). » Folia et fructus istius arboris, Fratres, verba sancta et⁴ bona facta sunt. De tali sancta arbore dicit Propheta: « Filii tui⁵ sicut novellæ olivarum » in circuitu mensæ tuæ (b). » Item, intenti estote, Fratres; arbor oliuæ in hyeme invenitur fructuosa, in æstate

(a) Matth. vii, 18. — (b) Psal. cxxvii, 3.

¹ Cod. male per confessionem Dei una coronatos. — ² Cod. minus bene qui quod. — ³ Edit. dicit. — ⁴ Edit. ac. — ⁵ Edit. et rami tui.

opaca; in hyeme agricolam pascit, in æstate ei refrigerium facit; oleo impinguat caput ejus, umbraculo defendit corpus ejus¹. Sic denique dicit Propheta: « Impinguasti » in oleo caput meum (a); » Et iterum orat et dicit: « Ego autem sicut oliva fractifera in domo Domini (b). » Hunc oliuæ surculum columba invenit, et ad aream, tempore diluvii, cum fructu revocavit. Isti ergo septem filii septem fructuosi sunt rami, qui tempore persecutionis inclinari potuerunt, frangi non potuerunt².

III. Cum ergo videret filios suos pro fide torqueri, frigi, incendi, et singillatim eorum membra abscindi³, trucidari, et in ventos⁴ disseminari, non timuit, non expavit, non saltem palluit; intrepide enim stabat, quam Deus pro sua lege pugnantem fortiter corroborabat. O quæ Deus huic beatæ mulieri concessit, Fratres, ut quæ nata est in ordine temporis prior filiis, simul cum eis juncta fuisset Angelis! et quæ fuerat mater, facta est soror in agone certaminis; et quæ prior nata viderat solem, una die cum filiis⁵ passa, modo conspicit Salvatorem.

IV. Ideoque cum unus junior ex septem fratribus⁶ remansisset, vocavit eum item perditus rex, et ei coepit oblectando, multa etiam prouittendo, ut a via recta eum traduceret, et a suis sanctis fratribus subdole separaret⁷. Promisit primum divitias, honores, dignitates; promisit aurum, argentum, regnum, imperium. Iste autem omnia irrisit, omnia conculcavit, quia Deum toto corde dilexit. Præparatæ⁸ sunt minæ et cuncta genera tormentorum;

(a) Psal. xxii, 5. — (b) Id. li, 10.

¹ Vide Enarr. in Psal. cxxvii, n. 13, et Tract. vi in Joan. n. 19. — ² Cod. minus bene inclinari non potuerunt. Reliqua desunt. — ³ Cod. abscidi. — ⁴ Id. in vento. — ⁵ Edit. cum filiis suis. — ⁶ Cod. septem fratres. — ⁷ Edit. a via recta volens eum traducere et a sanctis suis fratribus subdole separare. — ⁸ Edit. prætentæ.

nec sic timuit, nec ad munera declinare potuit, nec minas crudelissimi regis expavit. Cumque vidisset Antiochus rex ubique se victum, et ab omnibus superatum, vocavit matrem pueri, ut persuaderet filio suo, ne et ipse, sicut fratres ejus, ad majora tormenta perveniret. Dixit mulier se persuasuram filio suo¹. Sed quid habuit persuadere illi qui remanserat, nisi quod persuaserat illis quos jam ad Dominum præmiserat? Jam enim² primo dixerat filiis suis: « Fili, nescio quomodo in ventrem meum » apparuistis³, nec ego spiritum et animam dedi vobis; » non vultus et membra plasmavi; sed Deus qui fecit » cœlum et terram, mare, et omnia quæ in eis sunt, et » omnium inquit actuum⁴ originem, ipse spiritum et animam vobis⁵ donavit; ipse vultus et membra plasmavit, » et quia modo propter sanctas leges ejus traditis corpora » vestra, sed ipse iterum vos restituet in sua misericordia (a). » Mater enim erat⁶; hoc noverat præstare filiis suis, quæ toto corde diligebat Deum.

V. Si miramur, Fratres, Abraham sanctum, quia Deo intrepidus obtulit filium, quanto magis hæc mirabilior extitit, quæ una die septem filios Martyres ad Deum cum tota devotione præmisit⁷? Igitur et isti novissimo filio⁸ qui remanserat, dicebat: Tu, fili, superes mihi; tu summa votorum meorum, tu postremus clausisti partus meos; rogo et obsecro, comple gaudium meum⁹. Miserere mei, inquit, mi fili¹⁰, quæ te in utero meo¹¹ tot mensium spatia por-

(a) 2 Mach. vii, 22, 23.

¹ Cod. male dicit mulieri ut persuaderet filio suo. — ² Edit. tum enim. — ³ Edit. paruistis. — ⁴ Cod. evidenti errore inquit tactuum. — ⁵ Vobis deest in Cod., sed legitur in Edit. — ⁶ Edit. mater enim erat, non noverca. Deinde verbum hoc desideratur. — ⁷ Edit. remisit. — ⁸ Cod. minus bene et in isto minimo filio. — ⁹ Edit. gaudia mea. — ¹⁰ Edit. miserere, inquit, mei filii. — ¹¹ In Edit. deest vox meo.

tavi. Ne uno momento confundas senectutem meam; ne decolores tot fratrum tuorum trophæa; ne¹ sacrum eorum comitatum relinquant, nec consortium deseras. « Aspice, » inquit, Fili, in cœlum (a), » unde spiritum et animam accepisti; « aspice in terram², » quæ tibi alimenta salutis subministravit; aspice fratres, qui collegam expectant; aspice matrem³, « quæ tibi lac per trienne tempus » dit (b). » Redde mercedem pii sanguinis; noli a fratribus separari, et⁴ quæ te parturivit, matre divelli⁵. Rogo, Fili, temporales tibi divitias promittit Antiochus rex, et⁶ temporales honores; sed omnia vide et proba quia vana sunt, temporalia et inania; æterna⁷ non sunt. Solus Deus æterna promittit, qui neminem decipit, neminem fallit. Fili, recordare verba Domini Dei tui; recordare, inquam, quod legisti vel⁸ audisti; quid Deus dicat per Prophetam: « Vanitas vanitatum, et omnia vanitas (c). » O Fili, noli timere Antiochum regem, qui tuum corpus ad tempus⁹ occidit, sed time Deum tuum, qui corpus et animam cum tuis fratribus resuscitabit¹⁰. Vos itaque mihi septem dierum lumina Deus dedit. Jam sextum diem conclusi, quia sex tuos fratres ad Dominum præmisi, et omnium opera valde bona vidi. Debes et¹¹ tu sequi fratres tuos¹², Fili, ut quæ in illis sex laboravi, in te septimum requiescam, quia et Dominus Deus ad quem curritis¹³ et pergitis, septimo die requievit ab omnibus operibus suis, et ego requiescam in te ab omnibus lacrymis meis.

VI. Tali ergo¹⁴ et isto materno hortamento admonitus¹⁵

(a) 2 Mach. vii, 28. — (b) Ibid. 27. — (c) Eccle. 1, 2.

¹ Edit. nec. — ² Edit. in terra. — ³ Vide Serm. ccc, n. 7. — ⁴ Cod. male ætate. — ⁵ Id. male debelli. — ⁶ Et deest in Cod. — ⁷ Cod. et æterna. — ⁸ Edit. et. — ⁹ Desunt in Edit. verba ad tempus. — ¹⁰ Edit. sed Deum, qui tamen corpus et animam cum tuis fratribus resuscitabit. — ¹¹ Deest verbum et in Edit. — ¹² Tria hæc verba in Cod. non leguntur. — ¹³ Edit. itis. — ¹⁴ Edit. igitur. — ¹⁵ Edit. armatus.

repletus Spiritu sancto ait : « Quem speratis? quem sustine-
tis? Non consentio neque obedio imperio falsi regis, sed
» obedio Deo (a); » et cætera quæ audistis. Igitur et ipse¹,
mundus et purus, spiritum tradidit. Post omnes mortua
est et mater; mortua in mundo, sed vivit in Deo. Non enim
mori potuit, quæ filios suos pro amore Dei martyrium
perpeti fecit. Omnes enim vivunt sub ara coelorum, « quia
» non est Deus mortuorum, sed vivorum (b). »

VII. Ergo, Fratres, si² antiqui justi pro illis divinis sacra-
mentis multa passi sunt: si tres pueros et Daniele laudamus
et prædicamus, quia de mensa regis contaminari noluerunt;
si istos sanctos Machabæos, de quibus tanta locuti sumus,
et cum ingenti admirationis³ fama proferimus, qui cibum
vel escam, quibus nunc Christiani licite utuntur, ipsi accipere
noluerunt; nos, pro Christo, pro baptismo Christi, pro
Eucharistia Christi, et pro signo Christi, quæ pati, aut
quæ⁴ tolerare debemus, cum illæ fuerunt promissiones
rerum complendarum, hæc sunt indicia completarum?
Tunc enim erat fides occulta, modo manifesta. Nam eadem
credebant, eademque sperabant omnes sancti et justi.
Sustineamus ergo et nos, Fratres, quæ illi pro Deo
sustinerunt; contemnamus quæ illi⁵ contempserunt, ut
cum ipsis accipiamus vitam æternam, quam speramus.

(a) 2 Mach. vii, 30 et seqq. — (b) Luc. xx, 38.

¹ Edit. iste. — ² Si deest in Cod. — ³ Cod. male admiratione. — ⁴ Vox quæ deest in Edit. — ⁵ Verbum illi in Cod. non legitur.

SERMO LXIII.

In Solemnitate sanctorum Machabæorum III.

Eruiitur ex vetustissimo lectionario manuscripto Vaticano 3836, ubi legitur: Incipit Sermo S. Augustini de SS. Machabæorum Kal. August. Prius jam legabatur stampatus inter Leoninos Serm. LXXXII; sed immerito. Unde fratres Ballerini in sua editione sancti Leonis illum in appendicem rejecerunt, quia, ut aiunt, non Leonis, sed Augustini est. Hic igitur vero suo auctori vindicatur. Locus ejus post præcedentem cum numero in solemnitate sanctorum Machabæorum v.

SYNOPSIS.

I. Festivitas dedicationis Ecclesiæ et Martyrum. II. Conflictus Christianorum. III. Martyrum solemnitas sanctitate celebranda. IV. Conclusio.

I. GRATIAS, Dilectissimi, Domino Deo nostro¹, quod quanta sit hujus diei solemnitas, etiamsi ego taceam, conventus noster ostendit; cum conspiranti enim studio et devoto animo convenistis, ut festivitatis² magnificentiam, etsi sermo non indicet, congregatio tamen ipsa testetur. Et recte: duplex enim causa lætitiæ est, in qua et natalem Ecclesiæ colimus, et Martyrum passione gaudemus; nec immerito digne Ecclesia horum exultat martyrio, quorum ornatur exemplo. Causam ergo solemnita-

¹ Edit. priores male agamus. — ² Cod. Barb. solemnitatis.